مشکلات بیمه‌ای خود را به ما بگویید

یکی از دغدغه‌ها و مشکلات سازمان‌های بیمه‌ای نداشتن آگاهی و یا اطلاعات ناکافی کسانی است که از خدمات این سازمان‌ها استفاده می‌کنند. استفاده از مشاوره کارشناسان بهترین راه برای رفع این مشکل و صرفه‌جویی در هزینه و وقت است. «پرسش» جایی است که شما می‌توانید سوالات مرتبط با بیمه، حقوق و مقررات کار و همچنین مشکلاتی که احیانا در جریان مراجعه به شعب تامین اجتماعی با آن روبه‌رو شده‌اید را با مشاوران هفته‌نامه آتیه‌نو در میان بگذارید و پاسخ آن را در همین صفحه بخوانید. برای این منظور می‌توانید سوالات خود را از طریق ایمیل porsesh.11@gmail.com برای ما ارسال کنید و یا به آدرس دفتر نشریه که در شناسنامه صفحه آخر قید شده است، بفرستید.

مشاور آتیه‌نو توضیح می‌دهد:

ممنوعیت‌های قانونی اضافه‌کاری

در مقررات صندوق تامین اجتماعی اضافه‌کار مشمول کسر حق بیمه است ولی در صندوق بازنشستگی کشوری این گونه نیست و از این جهت دوگانگی و بعضا تبعیض به وجود می‌آید

● محمد حسین قشقایی ●
● کارشناس تامین اجتماعی ●

در نظام حقوقی کار، اضافه کار چه نقشی دارد؟ در چه شرایطی باید از آن استفاده کرد و ویژگی‌های آن چیست؟ اضافه کار آیا مشمول کسر حق بیمه می‌شود یا خیر؟ این‌ها سوالاتی است که قصد داریم در این شماره به آن‌ها بپردازیم.

کار اضافی به کاری گفته می‌شود که علاوه بر ساعات موظف روزانه و هفتگی انجام شود. کار اضافی برای کارگر و کارفرما مزایایی دارد. این موضوع برای کارگر مزد و درآمد بیشتری به همراه دارد و برای کارفرما نیز بهره‌گیری بیشتر از امکانات کارگاه، بدون استخدام کارگر جدید.

در ابتدا باید این نکته را توضیح دهیم که اضافه کار یک اســتثنا در ساعات کاری کارگاه به حساب می‌آید و هیچ‌گاه نباید به آن به‌عنوان یک قاعده و روال معمول در کارگاه و کارخانه برخورد کرد. در قانون کار به این موضوع به‌صراحت اشاره شده است. بر اساس چنین رویکردی فقط در شرایط خاصی باید از اضافه کار استفاده کرد، آن هم به صورت محدود. بنابراین هــم از نظر زمانی و هم از نظر تعداد دفعات باید به صورت موقت و محدود از آن استفاده شود، زیرا اگر بنا بود به‌عنوان روالی عادی به کار گرفته شود نیازی نبود، ساعات کار به سقف معینی محدود شود. در قانون کار ساعات کار در هفته ۴۴ ساعت است و در روز نباید بیش از ۸ ساعت کار کرد. بر اساس این قاعده چنانچه شرایط خاصی ایجاب کند که کارگری بیش از میزان مذکور کار کند، باید با توافق کارگر باشد و فوق‌العاده اضافه‌کار بابت آن به کارگر پرداخت شود. در ضمن اضافه کار نباید از ۴ ساعت در روز بیشتر باشد مگر در شرایط ضروری مثل بروز حوادث غیرمترقبه یا احیای مجدد کارگاه. اما متاسفانه در ایران و در کارگاه‌ها و حتی در دستگاه‌های دولتی اضافه کار امری معمول و همیشگی است و به یک قاعده تبدیل شده است، زیرا کارفرمایان چه دولتی و چه خصوصی برای اینکه از جذب نیروی بیشتر جلوگیری کنند از کارگران خود می‌خواهند ساعات بیشتری کار کنند و در واقع کارفرمایان به جای کارگران جدید که لازم است استخدام شوند آن‌ها را به کار می‌گیرند. البته چنین نگاهی در بخش خصوصی بیشتر مشاهده می‌شود، زیرا به کارگیری کارگر جدید مستلزم مخارج و هزینه‌های بیشتری مثل پرداخت حق بیمه، مالیات، حق سنوات، عیدی مجزا و مشــکلات کاری بیشتر است. با ارجاع کار اضافی به کارگر مشکلات و مسائلی از این قبیل به وجود نمی‌آید و خود کارگر هم به دلیل افزایش بیشتر حقوق راضی خواهد بود.

در کشورهای دیگر به اضافه کار این گونه نگاه نمی‌شود. اضافه کار فقط برای مواقع ضروری است و کارفرما حق ندارد به شکل دیگر یا به صورت دائم از آن استفاده کند. استفاده نابجا از اضافه کار تبعات دیگری نیز به همراه دارد که کسر حق بیمه یکی از آن‌هاست. در مقررات صندوق تامین اجتماعی اضافه کار مشمول کسر حق بیمه است ولی در صندوق بازنشستگی کشوری این گونه نیست و از این جهت نیــز دوگانگی و بعضا تبعیض به وجود می‌آید. این موضوع بســتگی به طرز تلقی صندوق‌ها از اضافه کاری دارد. در سازمان تامین اجتماعی اضافه کاری جزء مزایای مســتمر اســت ولی در استخدام کشــوری اضافه کار در زمره مزایای مستمر به حساب نیامده اســت. بنابراین از نظر گروه اخیر چون بیمه فقط به حقوق و مزایای مســتمر تعلق می‌گیرد بنابراین اضافه کار را نمی‌توان مشمول کسر حق بیمه دانست. مقررات حاصل از قانون مدیریت خدمات کشــوری (ماده ۱۰۶ قانون مدیریت خدمات کشوری) پرداخت حق بیمه از اضافه کار را مردود می‌داند، ولی ســر در گمی زمانی بیشتر می‌شــود که حق بیمه برخی از کارکنان دولتی مثل مستخدمین پیمانی به صندوق تامین اجتماعی پرداخت می‌شود. همان گونه که در نوشته‌های قبل نیز اشاره داشتیم مستخدمین پیمانی دستگاه‌های دولتی از نظر بیمه اجتماعی مشمول صندوق تامین اجتماعی می‌شــوند، بنابراین طبــق مقررات این صندوق اضافه کار باید مشمول کسر حق بیمه آن‌ها باشد. ولی دستگاه‌های مربوط از پرداخت حق بیمه اضافه کاری به صندوق تامین اجتماعی امتناع می‌کنند. بدیهی است چنین حالتی در حقیقت ایجاد تبعیض بین مشمولین قانون کار و مستخدمین پیمانی است و لازم است این دوگانگی به شکلی و با مقرری خاصی برطرف شود.

با توجه به توضیحات فوق اضافه کار باید در مواقعی به کارگر ارجاع شود که شرایط زیر را داشته باشد:

۱. به طور موقت باشد و کارگاه به کار بیشتر کارگر نیازمند باشد.

۲. کارگر و کارفرما هردو با اضافه کار موافقت داشته باشند.

۳. ۴۰ درصد اضافه بر مزد به ازای هر ســاعت کار عادی به کارگر پرداخت شود.

ضمن اینکــه طبق قانون کار ارجاع کار اضافــی به کارگران ذیل ممنوع است:

۱. کارگری که کار شبانه انجام می‌دهد.

۲. کارگری که به کارهای خطرناک و سخت و زیان‌آور اشتغال دارد.

۳. کارگر نوجوان. کارگر نوجوان کسی است که بین ۱۵ تا ۱۸ سال سن داشته باشد و جهت کارآموزی و آموزش به کار اشتغال می‌یابد.

در این مــوارد چنانچه کارفرما از مقررات فــوق عدول کند و برای کارگران مذکور اضافه کار منظور کند، در صورت بروز هر گونه حادثه و اتفاقی برای کارگر، کارفرما طبق قانون مسئول خواهد بود و باید خسارات وارده را پرداخت کند.

■ آیا تاخیر یا تعجیل در کار کارگر را می‌توان از اضافه کار وی کسر کرد؟

خیر، زیرا ارزش کار اضافه کار ۴۰ درصد بیشتر از کار عادی است، پس نمی‌توان آن‌ها را برابر در نظر گرفت و کسری‌های کار عادی را از اضافه کار کسر کرد.

■ کارگران غیرنوبتی که اضافه کاری آنان به شــب کاری نیز کشیده شده است از کدام یک از فوق‌العاده‌های اضافه کاری یا شب کاری برخوردار می‌شوند؟

کارگر غیرنوبت کار که اضافه کاری وی در طول زمان شب کاری (از ساعت ۲۲ شب تا ۶ بامداد) به طول انجامیده هم اضافه کاری (۴۰ درصد اضافه بر مزد) و هم شب کاری (۳۵ درصد اضافه بر مزد) دریافت خواهد کرد.

■ به چه پرداختی‌هایی اضافه کار تعلق می‌گیرد؟

با توجه به تبصره یک ماده ۳۶ قانون کار، مزایا و پرداخت‌هایی که به‌تبع شغل و برای ترمیم مزد در ســاعات عادی کار به کارگر تعلق می‌گیرد مثل ســختی کار، مزایای سرپرستی و فوق‌العاده شــغل جزء مزد ثابت محســوب می‌شوند و در محاســبه اضافه کار باید در نظر گرفته شوند.

■ مبنای ساعات کار ماهانه جهت محاسبه فوق‌العاده اضافه کاری چگونه است؛ ۱۷۶ یا ۲۲۰ یا ۱۹۲ ساعت در ماه؟

متاسفانه در این خصوص رویه واحدی وجود ندارد و هر کارگاهی فرمول خاص خود را ابداع کرده و به کار گرفته اســت. اگر برای محاســبه اضافه کاری مبنای ساعات کار در ماه ۱۷۶ ساعت و در چارچوب هفته‌ای ۴۴ ســاعت قانونی باشد، میزان دستمزد ساعت اضافه کاری با توجه به اختصاص ۴۰ درصد اضافه فوق‌العاده مربــوط به نفع کارگر خواهد بود. اگر ۲۲۰ ساعت در ماه را مبنا قرار دهیم که کل ساعات کار با تعطیلی را شامل می‌شود، نفع کارفرما را در نظر گرفته‌ایم که بیشتر کارفرماها این روش را بیشتر می‌پسندند. اما حد متعادل آن است که ۱۹۲ ســاعت را مبنا قرار دهیم که تامین کننده خواســته هردو طرف است. در این روش ساعات ماهانه با توجه به ۴۴ ساعت قانونی در هفته (۴ هفته و ۲۸ روز) به‌علاوه ۲ روز اضافه که روی هم ۳۰ روز می‌شود، مبنای محاسبه قرار می‌گیرد.

● شرح جدول شماره ۶۴ ●
● طراح: حمیدرضا عبدالوند ●

افقی

۱ – هدف اصلی سازمان تامین‌اجتماعی از ایجاد و توسعه کارگزاری‌ها – سفید آذری

۲ – صنعتی که بیشترین سود را از برجام برده – قلعه و بارو – آب منجمد – صنف به‌هم‌ریخته!

۳ – ابزار – برای از میان بردن پشه‌ها به کار می‌رود! – بیماری پوستی

۴ – نشانه وجود مفعول در جمله – زرتشتی – مادر ورزش‌ها – منحنی

۵ – بیماری وبا – از حاکمان سلسله آل‌زیار

۶ – بیماری التهابی پوست – هواکش آشپزخانه – برادرم

۷ – ریش، جراحت – تیم فوتبال فرانسوی – رود اروپایی – سرما

۸ – پزشکانی که در خط مقدم ارائه خدمات بهداشتی و درمانی هر جامعه‌ای هستند

۹ – ضربه سر در فوتبال – دور دهان – برنده ایرلندی نوبل ادبیات ۱۹۲۳ – فیلمی از کریستف کیشلوفسکی با بازی ژولیت بینوش و برنده شیر طلایی ونیز

۱۰ – پارچه‌ای از پشم شتر – نابود – خوراک دام

۱۱ – محصولات کشاورزی طبیعی – درختی در جهنم

۱۲ – وزنه‌بردار ایرانی نفر اول مسابقات قهرمانی آسیا ۱۹۷۱ مانیل – مادر لر – خروس – حمله کردن

۱۳ – پیامبر صبور – انگلیسی بافت – کینه معروف!

۱۴ – شهری در استان همدان – تفاله کنجد – آیینه – گلزن آرژانتینی سابق یوونتوس

۱۵ – دریای عرب – خدماتی که ارائه آن یکی از عوامل خروج از رکود کشورهاست

عمودی

۱ – درختی برگ‌ریز – از رشته‌های طلایی ایران در المپیک ریو

۲ – سپهرها – مانعی برای ورود به حریم – سوخت بخاری‌های قدیمی

۳ – حرف دوم الفبای یونانی – اختراع ادیسون در سال ۱۸۸۲ – مرکز

۴ – سخت‌تر از برف است! – رکن اصلی خانواده – با رفت می‌آید

۵ – حرف انتخاب – صندوق‌هایی که برای خرید ریسک‌های اجتماعی و تامین امنیت اجتماعی و سلامت مستمر نسل‌های امروز و آینده شکل گرفته‌اند – حرف فاصله

۶ – بنزین گران‌قیمت – آغوز – نت وسط – بذر و دانه

۷ – کمانگیر شاهنامه – ابله – آتش‌افروز جیبی

۸ – کودتاچی مرداد ۱۳۳۲ – نوعی خواهر و برادر – از گل‌ها

۹ – قرص نان کوچک – یک از منحصربه‌فردترین مجموعه‌های طبیعی شهر رشت – واژه پرسشی

۱۰ – زمین کشت نوبتی – ضمیر سوم شخص مفرد – ابزار سوراخ کردن – کبک

۱۱ – یار سوزن – صنعتی در ایران که پس از نفت و گاز بزرگ‌ترین بخش اقتصادی ایران است – عید ویتنامی‌ها

۱۲ – نام قدیمی رود جیحون – رطوبت – کشته‌شده بر اثر اندوه فراوان

۱۳ – موسیقی‌دان مشهور دوره ساسانی – تکیه‌کلام درویش – از حروف الفبای یونانی

۱۴ – خصومت، جنگ – پوست گران‌قیمت – روا

۱۵ – از آثار هوشنگ مرادی کرمانی – غذای سنتی ایرانی

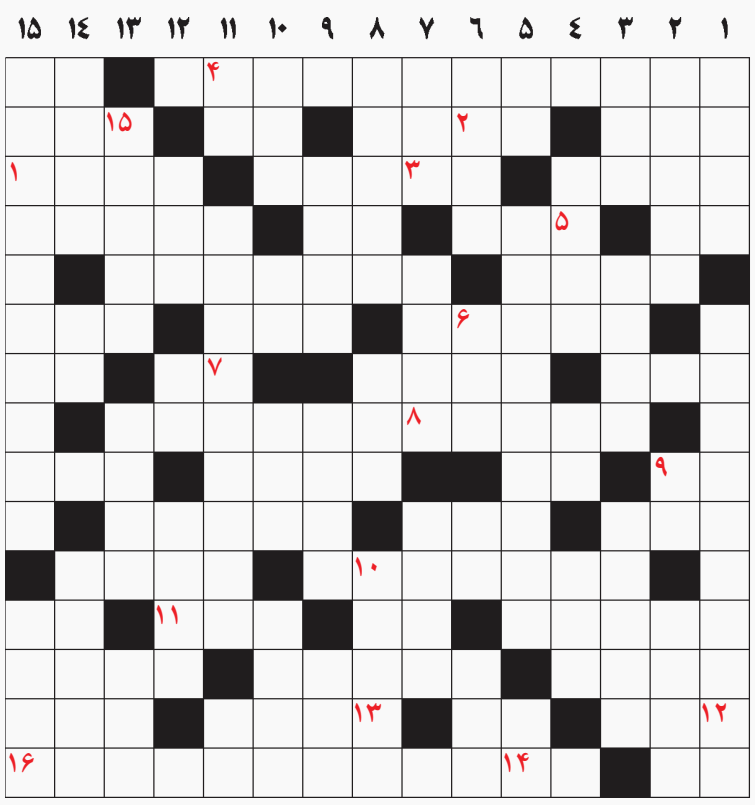

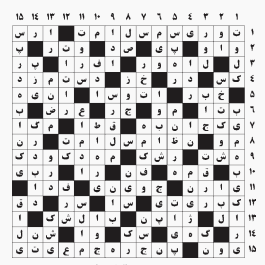

پاسخ جدول شماره ۶۴

رمز: بیمه قالیبافان